

# CANADA.

THE SWEDISH WEEKLY.

ÅRG. VIII - N:R. 1.

WINNIPEG, MAN., 4 JANUARI 1900.

POP. N:R 304.

## Anmalan.

Då vi nu äro ett nytt år till mötes måste vi tacka dem, som så vänligt stått oss bi under de flydda tre åren. Vi hafva många svårigheter att bekämpa, hvilka, om de förstodas af landsmännen, kunde genom deras tillhjälp betydligt förminska. Vi hafva förut påpekat, att vi ej kunna konkurrera med de stora tidningarna från Förreuta Staterna som "tapetfabrikanter" enär vår tidning på sin höjd endast räcker till att slå om ett par duktiga smörgåsar. Vårt mål är att söka väcka intresse för vårt land och dess institutioner, hvilka ock böra kännas af oss, som bygga och bo på Canadas bördiga och vidsträckt prarier. Att i vårt adoptiv land söka bevara vårt modersmål är ock en viktig sak, hvartill hvarje svensk bör i främsta rummet bidra. Då vi våga tro, att "Canada" i det fallet drar sitt strå till stacken, anse vi oss berättigade till landsmännens understöd.

(Läst.)

## Vid årsakiftet.

Ja, där stå vi nu igen! Det är 99:an, som går, och med den hela det nittonde århundradet. Och så börjar med 1900 icke allena ett nytt år utan också ett nytt århundrade, det tjugoende efter vår tidräkning. Det kännes så besynnerligt vid detta viktiga skede i tiden äfven för den annars mindre melanokoiske. Man kan icke göra sig fri från den svärmodiga känsla själen erfar vid tanken på det i mörker höljt stora, som det nya århundradet bör i sitt skede. Äu mycket småaktigt såväl i ord som handling äfven skall visa sig, första vi nog; men de största föremålen kasta dock den längsta skuggan. Och det är skuggan af det kommande, som kännes inom oss såsom ånningar.

Det var dock icke om ånningar och känslor jag nu ville tala, utan om verkligheten. Låt oss fördenksfullt kasta en blick tillbaka på det gående århundradet. Om vi undantaga de blodiga krig, som känneteckna desamma från början till slut och som stänkt ned det skönaste af lifvets taffla, få vi dock erkänna, att framstegslandet i vetenskap och kultur varit större än under alla de öfriga 1800 åren tillsammans. Före nittonde århundradet visste man ingenting om ångkraften eller elektriciteten. Ingen hade någonsin sett en symaskin, en skördemaskin, ett tröskverk eller någon elevator. Det fanns ingen skrivmaskin, ingen stålpena, intet kuvert, intet frimärke och intet sugpapper. Ingen hade blifvit fotograferad eller litograferad eller sett en dylik maskin, eller varit gattaperkaskor eller regukappa eller tryckt på en elektrisk knapp eller strukit någon tändsticka eller hört någon ångvissa eller lossat en revolver eller lagt en järnvägsskena eller ropat "hello" i någon telefon. I staden fanns ingen större byggnad, ingen vattenledning af järn, ingen gaslykta, ingen brennåda, ingen gat-sopare, ingen handelsbod med fönster för i fyrkant och ingen handlande med särskild bokhållare.

Hvad har icke det nittonde århundradet däremot att uppvisa? Hvilka praktiska kommunikationsmedel såväl till lands som i sjö, förefinnes icke nu! Och postverket se-

den! För ett par cent kan man sända ett bref till jordens afägsnaste kanter och det skall i de flesta fall leta sig fram till sin bestämmelseort. På några ögonblick kan en under rättelse löpa jorden rundt med till hjälp af elektriciteten, och en person kan tala muntligen till en annan på flera mils afstånd. Ja, med denna naturkraft kan man se igenom en mänsklig och gifva syn åt den blinde, äfven om hon varit född sådan. På en enda timme kan nu en åttio dig tidning tryckas i 96,000 exemplar. Skulle man tryckt en sådan för hundra år sedan skulle första exemplaret vara tre månader gammalt, innan det sista lämnade handpressen. Och om vi sedan tänka på alla bildnings- och uppfostringsanstalter, på alla barmhärtighetshem och sjukhus, samt på alla de missiönärer, som ofratt sina lif för hednär världens evangelisering, så må vi villigt erkänna, att mycket stort blifvit gjort under det flydda århundradet.

Och ändå vänta vi något större under det kommande? Ja, visserligen. Hvad betyder annars det ideliva jaktandet och den brådskande lifver, som är så i ögonfallande hö, både religiösa och icke religiösa förbund? Är icke alltsammans ett hastigt rädjande af väg för något annalkande stort. Och hvad är det då, som man väntar, att det nya århundradet skall föra med sig? Hvad andra vänta på, må de själva tala om; jag vill tala bara för mig själf. Och se här:

För det första väntar jag ett slut på den förfärliga dryckenskapslasten, icke allena i vårt land utan i hela världen. Det nittonde århundradet har lagt en god grund, det tjugoende skall fullkomna verket. Till alla, som vänta detsamma, ville jag säga: Gören allt hvad i kunden i detta afseende, ty vår seger nalkas.

För det andra väntar jag ett tusenårigt slut på det eländiga kriget nationerna emellan, och denna min väntan har sin grund i Guds ord, som säger, att "hvarje krigsmans stövel och mantel, vältrad i blod, skall uppbrennas". Och många med mig vänta detsamma, trots det att århundradet börjar blodigt. Men så har icke Fjerdens intagit riket ännu. Detta är dock hvad jag för det tredje väntar på och detta är för mig det största. Ja, jag skall se min förlösnare och många med mig, icke många af dem, som börja det nya århundradet, skola få se dess slut. "Efter vi nu vänta detta, huru långa böra vi icke då vara i helig umgängelse". För det fjärde väntar jag, att evangelium skall predikas för hela skapelsen till ett vittnesbörd för hednärne såväl som för våra egna landsmän, att Gud har velat frälsa dem.

Med dessa stora mål i sikte börjar jag det nya året. Om jag skall själf få upplefva något af dem, betyder ej så mycket, men jag vet, att så länge det heter i dag, vill Gud, att vi skola hvar för sig göra vårt bästa för riddandet af väg för det goda och sanna. Nja, vore vi där!

Till sist vill jag uttrycka min tack-sambet till CANADAS redaktion, som under det gångna året tidt och ofta beredt rum i sina spalter för mina tankar. Om något godt kommit däraf, så delar ja CANADA "brän". Om våra landsmän insäga nyttan af och äran i att hafva en egen svensk tidning och understödde företaget, skulle snart CANADA fylla alla de kraf, man rättmätigt kan ställa på en tidning. Innan århundradets

slut blifvet nog beställt bättre härtunnan. Emellertid lycka till en god fortsättning!

Med många hälsningar,  
C. O. H.  
Nya Stockholm, jan. 1900.

## CANADA.

### Quebec.

— C. P. R:s lakomster under november voro \$2,977,404, hvilket, efter afdrag af omkostnaderna lämnar en nettobehållning af \$1,282,236. Nettoinkomsten under 11 månader stiger till \$19,854,184.

### Ontario.

— Tull på elektricitet. Ontario Power Company, som f. n. säljer elektrisk kraft till amerikanska firmor i trakten af Niagarafallen, väntas få betala tull på den "varan", åtminstone söka de amerikanska elektricitetsbolagen att åstadkomma det.

— Som erkänsta för Canadas rashet i att möta moderlandets rop på hjälp har Mr A. C. Harmsworth, utgifvare af "Daily Mail" i London, skänkt \$5,000 till fonden för canadensiska soldaters hustrur och barn.

— Tullinkomsterna äro fortfarande i stigande. Under detta fiskal-års sex första månader har en ökning på \$1,885,571 egt rum.

— C. P. R. bolaget fortfar med sina undersökningar och för byggnad af dubbelspår till Fort William.

— Rat Portage. Olycka i Sultan grufvan. Två Skandinaver O. Olson samt Chas. Tunström höllo på att tina dynamit i det sjätte schaktet, på 250 lbs dynamit plötsligt exploderade, hvarigenom de bokstafligen söndermalades och begrafvos i der massor af sten. Stor skada anträffades på schaktet.

### Manitoba.

— Holland hemsöktes af eldsvåden den 28 sista.

— Under anfall af sinnesförvirring dödade en fransysk farmare i närheten af St Claude sin hustru samt begick därefter självmord.

— 102 patienter finnas f. n. i dalarhuset vid Brandon.

— Åkerbruksdepartementets budget för 1900 hade förkommit och innehåller nu fullständiga uppgifter om den gångna höstens skörd. 1,629,995 acres hade besåtts med hvete, hvars afkastning blef 27,992,230 bu med en medelskörd af 17.13 bu per acre; hafre gaf 22,318,378 bu, eller 38.8 bu per acre; korn 5,379,156 med en medelafkastning af 29.4 bu; vidare skördades 394,920 bu linfrö, 64,340 bu råg samt 20,490 bu ärtor; afkastningen af potatis var 3,226,395 bu, och rotfrukter 2,670,108 bu. Smör tillverkades för \$383,578.93 samt ost för \$86,980.16.

Hveteafkastningen är mindre än väntadt var, hvilket har sin grund i torrt väder i augusti samt den skada, som gjordes af den hessiska flugan. Kvaliteten är emellertid god med ytterst ringa procent frusen säd.

Skördevärdet var det finaste som setts i Manitoba på 20 årstid. Plöjning egde rum till slutet af november månad.

Autalet boskap och hästar är i det varmaste detsamma som i fjor. Af hästar funnos 102,655, och 220,248 får 33,092 och svin 96,011.

— 1,492,085 acre äro nu färdiga för nästa års skörd, en ökning af 180,633 jämförd med i fjor. Medelmängden af rågn var i april 1.71

tum, i maj 2.55, i juni 4.14, i juli 2.37, aug. 2.02, i september 0.84 och i oktober 1.58.

— Ansökan om koncession för järnväg från Morris till Portage la Prairie har inlemnats.

— Tillståndsbevis för försäljning af starka drycker hafva vägrats ett hotell i Cypress River och ett i Bal moral.

— 17,000,000 bu. hvete från Manitoba har sålts tills dato.

### N. W. Territorierna.

— Bron öfver Sackategan och Edmonton nalkas i en fullbordad.

— Bron af Battle River är nu färdig. Chas. Ohlin hade uppsigt öfver arbetet.

— Sju fyllnadsval skola hållas för Dominion parlamentet. Nominering sker den 18:de ds.

— Dom. Parlamentet har samman kallats till 18:de Feb.

— På alla platser, där rekrytering skett för den i dagarna afgående andra hjälptroppen hafva många flere anmält sig samt passerat läka rebeaktning än som behöfts. Från Edmonton, Calgary, Regina, Yorkton Moosomin hafva de bästa män erhållits. 45 män i Pincher Creek örbjodo sig med hästar och ville om nödigt vore medföra extra hästar.

— Från Yorkton omtalas, att en omänsklig settlare vägrat tvänne Doukhoborer, som förvillat sig under letan efter byggnadsvirke, skydd och föda, samt att den älre af dem dog under natten ute på prärien.

— W. M. Smoke, en bromsare i hvidklämdes den 1 ds vid Medicine Hat.

— Andra bataljonen kommer att kommanderas af kommandanten för beridna polisen, Herchermer, med inspektör Baker som adjutant. De öfriga officerarne utgöras till största delen af beridna polisens män, alla goda soldater och vana vid strapasser. Det torde kunna väntas, att denna trupp skall låta höra tala om sig.

### British Columbia.

— Från Canmore meddeles, att att Chas. Carlson tog lifvet af sig i fyllan.

— En ruskig historia kommer från Vancouver, om hruu en grufvbetare hållits trene dagar i ett 190 fots djupt schakt af en kamrat. Den försökte äfven genom att kasta ned dynamit döda den i djupet värande. Efter 3 dagars förlopp lyckades det den instängde att krafted sig ur schaktet. Han vårdas nu på sjukhus.

## Transvaal kriget.

Inga vidare nyheter hade afhört från Syd Afrika upptill måndagen den 1:sta. Så vidt känt var hällö sig alla de belagrade platserna, änskönt de pressas hårdt.

Den stora kanonen "Long Tom" kallad, förstördes under ett nattligt utfall från Ladysmith, men boerna hade en annan tillreds.

Enligt alla underrättelser ännar general Buller söka undsätta Ladysmith, innan general Roberts hinuer ankomma. Den 7 januari anses vara den utsatta dagen för anfall.

Det är svårt att sätta sig in i, med hvilka afstånd man i själva verket har att räkna ut. nere i Syd-

afrika. Går man ut ifrån, att Pretoria ligger på Berlins plats kommer Fort Tuli (på Transvals norra gräns) att ligga i Göteborg Lorenzo Marquez (vid Delagosbugten) i Warsaw, Ladysmith i Prag, Durban i Wien, East London Triest, Port Elisabeth Bologna, Kapstaden i Barcelona, Kimberley i Luxemburg och Mafeking Hannover. Engelsmännen ha alltså måst sprida sin styrka öfver en sträcka af 3,000 kilometer.

Om det sydafrikanska klimatet skriver "Daily Mail" korrespondent från De Aar:

"För att någonsin mellan Kapstaden och Zambesi kunna vara fullkomligt lycklig måste man som kostym om dagen bära ett fikoniöf och om natten ha lappans pelusträttning. Jag kastar hvarje dag af mig allt — så långt lagen tillåter det — och kryper sedan ihop i skuggan af mitt tält. Om natten höjer jag in mig i en yllefil, två vanliga filtar och en skinnpåse, men ändå kan jag ända till soluppgången höra mina tänders skallra.

Här i hufvudkvarteret i De Aar äro vi välsignade med ett fullständigt urval af olika slags väderlek. Inom en tidrymd af 24 timmar måste vi utgå alla hitills kända former af väderlekens skiftningar, och vi komma icke alltid i åtnjutande af dem en i sänder, utan ett half dussin sorter-väderlekar äro blandade med hvarandra. Så hade vi t. ex. sol-sken jämte en antarktisk vind. Plötsligt kom midt upp i denna blandning en sudanesisksandstorm med sandmoln, som fullständigt förmörkade solen och förgade allt rödt. På sandstormen följde ett tropiskt oväder och sedan detta slutat, en strålande solnedgång, som ingen målare skulle kunnat återgifva."

Enligt rapport från Ladysmith i söndags äro febrar i tilltagande inom garnisonen.

Monstardarne utvexla nu artighet med hvarandra per heliograf. Boerna telegraferade: Hvar för kommer Roberts, hvad har Buller gjort? Engelsmännen svarade: Har tyckte ni om vår lyddite?

Enligt telegram från Pretoria skulle general Schoeman i Colesburg distriktet hafva tvungit general French att retirera med stor förlust. Återstår att se om boerna också börjat stulva om sina telegram.

Som ett resultat af boerkriget kommer engelska armeen att få sitt fältartilleri omorganiserat.

General Whites sjukvårdskår på 441 man, som kvarlämnades i Dundee vid gen. Yules flykt därifrån, och som sedan föredes till Pretoria, får ha lösgifvis och sändits till Delagoa Bay.

Ett tyskt fartyg med 21 man och 3 officerare ombord togs af en engelsk kryssare vid Delagoa Bay.

Nyårsdagen kom underrättelse, att general French lyckats se om en vil utförd flank rörelse driva boerna från Colesburg hvilken plats han genast besatte. Förräder af ammunition jämte en mängd vagnar togos. I tisdags telegraferades, att äfverste Pitcher lyckas öfverump'a samt intaga Sunnyside lägerplats samt intagit 40 fångar. Bland trupperna under Pitchers kommando var ett kompani från Toronto. De två man, som tillhörde Queenlands truppen.

De tagna fångarne skola behandlas som rebeller och blifva autgligen säjtna.

General Roberts kommer att få 200,000 man till sitt förfogande när alla trupper hunnit anlända.